

Onderwerp

Verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet 2025

Programma	Werk en Inkomen	Collegebesluit	19 mei 2026
Portefeuillehouder	J.A.R. Brom	Behandeldatum Raad	
		Status	Openbaar

Samenvatting

Nijmegen realiseert al jaren een tekort op de BUIG-middelen, waarmee we de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies bekostigen. Voor 2025 komen we in aanmerking voor de uitgebreide vangnetuitkering Participatiewet. In het aanvraagformulier geeft het college inzicht in de oorzaken van het tekort, de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren en het beoogde effect hiervan. Instemming van de gemeenteraad is een vereiste om in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering.

Voorstel

1. In te stemmen met de verklaring en de aanvraag van het college voor de uitgebreide vangnetuitkering Participatiewet 2025.

Aanleiding

Bijstandsuitkeringen (PW, IOAW, IOAZ en Bbz) en een budget voor loonkostensubsidie vormen een groot aandeel in de begroting van het programma Werk en Inkomen. Hiervoor ontvangt de gemeente vanuit het Rijk een gebundelde uitkering, oftewel BUIG-middelen. Gemeenten met een groot tekort op BUIG kunnen een tegemoetkoming aanvragen bij de toetsingscommissie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Nijmegen heeft sinds de invoering van het objectieve verdeelmodel in 2015 slechts één keer geen tekort gehad, en is daarmee een zogeheten nadeelgemeente. Met de omvang van het tekort in 2025 komt Nijmegen in aanmerking voor de uitgebreide vangnetuitkering.

Relevante besluitgeschiedenis

- De laatste keer dat de gemeente een beroep heeft gedaan op de vangnetuitkering betrof het jaar 2024. De verklaring is op 18 juni 2025 als hamerstuk behandeld in de gemeenteraad.

Beoogde impact: evaluatie

Met de vangnetuitkering Participatiewet dempen we het tekort op de BUIG-middelen, waarmee we bijstandsuitkeringen financieren. Het verstrekken van bijstandsuitkeringen draagt bij aan de ambitie “dat alle Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid”, programma Werk en Inkomen.

NB Formats ‘wijziging kaders’ en ‘evaluatie’ zijn beide niet van toepassing op dit raadsvoorstel. Dit voorstel omvat een vereiste processtap om in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering (zie argument 1.2).

Argumenten

1.1 In de vangnetaanvraag verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren.

Boven op de standaardinzet hebben we in 2025 extra maatregelen getroffen om de instroom in de bijstand te beperken en de uitstroom te bevorderen. Voorbeelden daarvan zijn projectgroep BUIG, verbeteren van de opvolging van terugmeldingen vanuit WerkBedrijf, voorkomen van vermijdbare vorderingen en een bestandsscreening op voorliggende voorzieningen. De raad is hier onder andere over geïnformeerd in de jaarbrief Werk en Inkomen (6 mei 2026) en de Stadsrekening 2025 (datum).

1.2 De instemming van de gemeenteraad is een vereiste om in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering.

Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren. Als de gemeenteraad niet instemt met de verklaring, komt Nijmegen niet in aanmerking voor de vangnetuitkering (Besluit Participatiewet, artikel 9 d). Het is belangrijk om te noemen dat instemming van de gemeenteraad niet betekent dat de raad het ook inhoudelijk eens is met de getroffen maatregelen. Vanuit de toetsingscommissie van SZW vindt enkel procedurele toetsing plaats, geen inhoudelijke. Dat wil zeggen dat er gecontroleerd wordt óf er maatregelen genomen zijn. De effectiviteit van de maatregelen wordt niet getoetst.

Kanttekeningen

- 1.1 Als de gemeenteraad besluit om niet in te stemmen met de verklaring van het college, zal de toetsingscommissie de aanvraag voor de vangnetuitkering afwijzen.
- 1.2 De gemeenteraad dient uiterlijk in de besluitronde van 8 juli 2026 in te stemmen met de verklaring. Dit is de fatale termijn gezien de deadline voor het indienen van de aanvraag op 15 augustus 2026.

Gesprek met de stad

Over de aanvraag voor de vangnetuitkering heeft geen gesprek plaatsgevonden met de stad, omdat het hier compensatie van een gerealiseerd tekort betreft.

Financiën

Het gerealiseerde tekort op BUIG 2025 bedraagt € 12,1 miljoen. Dit is 9,58% van het Rijksbudget BUIG 2025 van € 125,8 miljoen. De gemeente Nijmegen vraagt € 2.880.542 aan in het kader van de uitgebreide vangnetuitkering Participatiewet 2025. Indien de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet de aanvraag 2025 toekent, wordt de vangnetuitkering over 2025 pas in het eerste kwartaal van 2027 uitbetaald. Met de vangnetuitkering wordt nog geen rekening gehouden in de Stadsbegroting . Als we de vangnetuitkering 2025 toegekend krijgen, maken we hier melding van in de 1e voortgangsmonitor 2027. Via een technische wijziging verwerken we dan de Rijksbijdrage vangnetuitkering in de begroting van het jaar 2027. We achten een afwijzing van de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet zeer onwaarschijnlijk, omdat de toetsingscommissie geen inhoudelijke toetsing doet, enkel een procedurele.

Raadsvoorstel

Vervolg

- Na akkoord van de gemeenteraad neemt het college een typering van de reactie van de gemeenteraad op in het aanvraagformulier (pagina 7).
- De deadline voor het indienen van de aanvraag bij de toetsingscommissie van SZW is 15 augustus 2026.

Bijlagen

1. Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2025 (versie uitgebreid verzoek)